No. of Printed Pages : 6 **FMT–01**

स्नातक उपाधि कार्यक्रम

(बी. डी. पी.)

सत्रांत परीक्षा

दिसम्बर, 2025

एफ.एम.टी.–01 : मराठी में आधार पाठ्यक्रम

समय : 2 घण्टे अधिकतम अंक : 50

नोट : *सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहेत.*

---

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर निबन्ध लिहा : 10

(अ) विज्ञान आणि प्रगती

(ब) स्त्री शिक्षण काळाजी गरज

(क) रोगराई आणि प्रतिबंध

(ड) माझा आवडला संत

2. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा : 8

(अ) तुकाराम विठ्ठलप्रेम कसे व्यक्त करतात ?

(ब) 'तुतारी' तून केशवसुत कोणते बंड करतात ?

(क) मर्ढेकरांच्या कवितेत सतत वेदनेची इंद्रायणी वाहते, स्पष्ट करा.

(ड) 'कातरवेळ' या कथेत अक्काला ओढ लाबणारे निरोप कोणते ?

3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे लिहा : 6

(अ) 'वळीव' कथा ग्रामीण भागातील जिवंत चित्रण आहे, थोडक्यात सांगा.

(ब) 'चेलमा आणि चलमा' यातूब लेखकाने कोणते भाष्य केले आहे ?

(क) आकाशाच्या अपार भव्यतेची कल्पना माझ्या मनातच आहे, असे लेखक का म्हणतो ?

(ड) कुंनानी झाडाचा सांबर का बणवला होता ?

4. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर टीपा लिहा : 6

(अ) चि. वि. जोशींच्या लेखनीचे वैशिष्ट्य

(ब) लोकसंख्यावाढीची भीषण समस्या

(क) बालगंधर्वाची वेशभूषा आणि केशभूषा

(ड) कायद्याचे राज्य

5. विभक्ती म्हणजे काय ? विभक्ती किती आहेत ? त्यांचे प्रत्यय लिहा. 5

किंवा

खालीलपैकी **एका** कल्पनेचा सुमारे सहा ते आठ ओळीत विस्तार करा :

(अ) थेंबे थेंबे तळे साचे

(ब) मी डॉक्टर झालो तर...

(क) समाजमन घडवण्यात पुस्तकाचा वाटा

6. खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगा : 3

(अ) अन्नत्याग करणे

(ब) मनात मांडे खाणे

(क) पाय वाकडा पडणे

(ड) अर्धचंद्र देणे

(इ) कान उघडणी करणे

किंवा

खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** म्हणींचा अर्थ स्पष्ट करा :

(अ) 'कठिण समय येता कोण कामास येतो ?'

(ब) आयत्या बिळावर नागोबा

(क) 'एक मेका साह्य करु अवघे धरु सुपंथ'

(ड) चार दिवस सासूचे चार दिवस सूनेचे

(इ) जशी करणी तशी भरणी

7. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर थोडक्यात लिहा : 4

(अ) ललित लेखकाची आकांक्षा कोणती ? तुमच्या शब्दात लिहा.

(ब) राजकीय लोकशाही बरोबर सामाजिक लोकशाही हावी, असे डॉ. आंबेडकर का म्हणतात ?

(क) भाऊरावांनी वसतिगृहाला शिक्षण क्षेत्रात का महत्व दिले ?

(ड) आज स्त्रियांची बदलंती भूमिका, चर्चा करा.

8. खालील इंग्लिश उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा : 4

One day a wolf found a sheep skin. He covered himself with the sheep skin and got in to a flock of sheep grazing in the field. He thought, "the shepherd will shut the sheep

in a pen after sunset. At Night I will run away with a fat sheep and eat it."

All went well till the shepherd shut his sheep in the pen and left. The wolf waited patiently for the night to advance and grow darker. But then an unexpected thing happened. One of the servants of the shepherd entered the pen. His master had sent him to bring a fat sheep for supper. As luck would have it, the servant picked up the wolf dressed in the sheep skin.

That night the shepherd and his guests had the wolf for supper.

९. खालील उताऱ्याचा सारांश लिहा : 4

वरवर वाचणाऱ्याला 'मरणात खरोखर जग असते'. या वाक्यात विरोधाभास आढळेल. मरणामुळे जगातल्या व्यक्ती नामशेष होतात, स्मृतीतून देखीय त्या नाहीशा होतात. येथे कवी म्हणतो की, मरणाने तर जगातील व्यक्ती जगतात. खोल विचार केला तर त्याचे म्हणणे खरे आहे! मरणानंतर माणसाला अमरपद मिळते. सामान्य माणूस मरणानंतर (मृत्यू) विसरला जातो; पण सतकार्यासाठी मरण आले तर त्यामुळे

मनुष्य अमर होतो. हे अमरपद मिळवण्यासाठी माणसाला त्याग करावा लागतो. त्याशिवाय कीर्ति मिळत नाही. उदाहरणार्थ चंदन, सर्वस्वाचा त्यागच नव्हे तर आत्मयज्ञ करायला माणसाने तयार राहिले पाहिजे. 'मरावे तरी कीर्तिरूपी उरावे' या समर्थाच्या उक्तीतही हीच गोष्ट सांगितली आहे. मृत्यूमुळे शरीराने मनुष्य नाहीसा झाला, तरी त्याने केलेल्या बहुमोल कार्यामुळे तो कीर्तिरूपाने जिवंत राहतो. संभाजीने धर्मासाठी मृत्यू पत्करला. सीतेने आपले पातिव्रत्य शुद्ध असल्याचे सिद्ध करण्यासाठी अग्निदिव्य केले. लो. टिळक, म. गांधी, पं. नेहरू या सारख्या त्यागी देशभक्तांच्या प्रचंड देशकार्यामुळे आज त्यांच्या स्मृति आपण अहर्निश जागवीत आहोत. मृत्यू कोणत्या कार्यासाठी आला यावर तयाचे मोढेपण अवलंबून आहे. मरण हे चिरंजीवपण प्राप्त करुन देणारे साधन आहे. मरणातूनच माणसाला अमरण लाभत असते.

× × × × ×